

ПСИХОЛОГІЯ

DOI: 10.31548/hspedagog14(1).2023.135-148

УДК 159.955:378-057.87

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТИЛЮ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ІВАНОВА І. О., аспірантка кафедри психології

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: dr.innaivanova@gmail.com

ORCID: 0000 0003 1774 0366

Анотація. У статті висвітлені результати пілотажного дослідження стильових особливостей мисленнєвої діяльності студентської молоді. Зауважується, що в заклади вищої освіти студенти приходять зі сформованими особливостями мислення, які позначаються на пізнавальній діяльності, переважаючи стиль мислення веде до певної переваги у стилі навчання, визначає домінуючий когнітивний стиль, в якому особистість отримує та обробляє інформацію. Дослідженню підлягали такі характеристики мисленнєвої діяльності: когнітивно-діяльнісний стиль в оперуванні ідеями під час пізнавальної діяльності, тип мислення і рівень креативності, стиль інформаційного опанування, аналітичність, рефлексивність мислення, ригідність мислення і стиль мислення. За результатами дослідження констатується значна варіативність прояву характеристик мисленнєвого процесу респондентів та індивідуальність їх поєднання. Обґрунтовується ідея про необхідність такої організації методики навчання, яка б забезпечувала ефективність сприйняття й обробки інформації, а також надавала можливість прояву індивідуальності у видачі результату мисленнєвого процесу студентами з різними домінуючими характеристиками мислення для забезпечення їхнього відчуття спроможності й успішності в навчанні.

Ключові слова: мислення, мисленнєва діяльність, стиль мислення, студентська молодь, характеристика стилю мислення.

Актуальність (Introduction). Концепція навчання упродовж життя передбачає необхідність перелаштування парадигми освітньої діяльності — від опанування величезних обсягів інформації до формування ефективного професійно-орієнтованого стилю мисленнєвої діяльності студента, який забезпечить йому можливість цілісно мислити, бути інноваційним, синтезувати інформацію, вирішувати проблеми творчим шляхом.

Студенти приходять в університети зі сформованими особливостями мислення, що впливають на пізнавальну діяльність, якою вони займаються. Переважаючий стиль мислення веде до

певної переваги у стилі навчання, визначає домінуючий когнітивний стиль, в якому особистість отримує та обробляє інформацію. Відтак, для забезпечення ефективного навчання студентів необхідне знання стильових характеристик їх мисленнєвої діяльності та добір відповідних методів викладання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Інтерес до стильових особливостей діяльності особистості виник у зв'язку з нагромадженням інформації про значні індивідуальні відмінності, що спостерігалися під час вивчення перцептивних процесів. У

результаті активного пошуку різні автори (Г. Уїткін, Дж. Клейн, Дж. Каган, М. Холодна та ін.) незалежно один від одного описали близько двох десятків стійких прийомів оперування інформацією —когнітивних стилів. [6]

В останні роки увага дослідників та практиків прикута до проблем формування різних видів мислення особистості на різних етапах її становлення: критичного (Л. Драгієва, 2019; J. Goodpasture, M. Speese, J. Cripps, 2020; Г. Мариниченко, С. Моцак, 2021), імовірного (Т. Tyszka, 2001), системного (С. Максименко, М. Меєрович, Л. Шрагіна, 2022), універсального (Е. Гапон, В. Гапон, І. Ремзі, 2011), творчого (Л. Драгієва, 2019; Б. Новіков, Т. Руденко, Г. Костроміна, 2021), саногенного (В. Дуб, 2019), професійного та його підвидів (Н. Пов'якель, 2004; Л. Волошина, Б. Леко, Л. Кушнір, 2016; Т. Хищенко, 2020; О. Гречаник, Т. Хлебнікова, О. Темченко, 2022), кліпового (С. Соболева, 2019 та ін.).

Проблемі стилів мислення приділяють увагу в основному західні дослідники (Zhang, L.-F., & Sternberg, R., 2012; Rani P., Agarwal N., 2015). При цьому на сьогодні в українській та зарубіжній психолого-педагогічній науці відсутні дослідження системи характеристик стилю мислення студентської молоді та розробки рекомендацій з їх урахування в освітньому процесі ЗВО.

Мета (Purpose). Висвітлити результати пілотажного дослідження стильових особливостей мисленнєвої діяльності студентської молоді.

Методи (Methods). У дослідженні застосовувались такі психодіагностичні методики: Методика діагностики когнітивно-діяльнісного стилю Л. Ребекка (тип діяльності № 5), Методика визначення типу мислення і рівня креативності, Реєстр стилю інформаційного опанування, Методика дослідження аналітичності мислення, Методика дослідження рефлексивності мислення, Методика дослідження ригідності мислення, Опитувальник «Стилі мислення» Р. Бремсона і А. Харрісона в адаптації А. Алексєєва. Дослідження проводилось у грудні 2022 року, досліджуваними виступили студенти 1—5 курсів спеціальності «Психологія» Національного університету біоресурсів і природокористування України у кількості 60 осіб.

Дослідженню підлягали такі характеристики мисленнєвої діяльності: когнітивно-діяльнісний стиль в оперуванні ідеями під час пізнавальної діяльності, тип мислення і рівень креативності, стиль інформаційного опанування, аналітичність, рефлексивність мислення, ригідність мислення і стиль мислення.

Результати (Results). У результаті дослідження було виявлено значну варіативність прояву характеристик мисленнєвого процесу респондентів та індивідуальність їх поєднання.

Зокрема, було з'ясовано, що в пізнавальній діяльності у досліджуваних або домінує один зі стилів мислення: аналітичний чи синтетичний, або обидва вони виражені однаковою мірою (див. рис. 1).

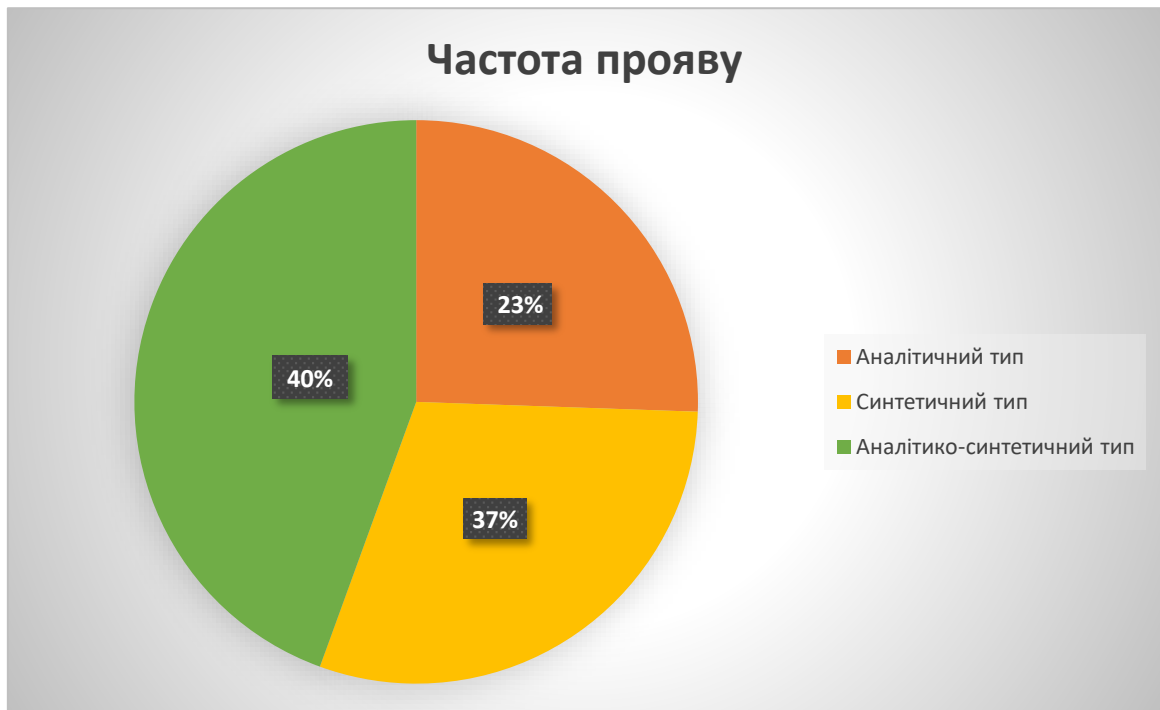

Рис. 1. Результати частотного аналізу домінування когнітивно-діяльнісного стилю в оперуванні ідеями в досліджуваних

Як засвідчує рис. 1, серед досліджуваних найменшу частку складають студенти з домінуючим аналітичним типом мислення, які зосереджені на деталях, протиставленні та логічному аналізі; у професійній сфері не уявляє всієї картини ситуації, однак, логічно аналізують усі складові і деталі.

Значну частку складають досліджувані із синтетичним типом мислення, котрі мислять загальними категоріями, легко вловлюють головну ідею, загальний сенс і зв'язок, навіть якщо не знають усіх слів і понять теми, що ви-

кладається; у професійній сфері зосереджені на ключових моментах виробничого процесу, не переймаються деталями.

Найбільшу частину досліджуваних складають студенти із аналітико-синтетичним стилем мислення, яким притаманна легкість оперування загальними категоріями і логічним аналізом окремих частин.

Частота прояву високого рівня розвитку базових типів мислення та креативності мислення у досліджуваних така (див. рис. 2).

Рис. 2. Результати частотного аналізу високого рівня розвитку базових типів мислення та креативності досліджуваних

Як засвідчують дані рис. 2, у переважної більшості досліджуваних на високому рівні розвитку перебуває наочно-образне мислення, що передбачає відділення від предмету у просторі і часі, здійснення перетворення інформації за допомогою дій з образами. Операції можуть здійснюватись як послідовно, так і одночасно. Результатом є думка, втілена у новому образі.

Для половини досліджуваних характерний високий рівень розвитку предметно-дійового й словесно-логічного типу мислення. Предметне мислення передбачає нерозривний зв'язок із предметом у просторі і часі, здійснення перетворення інформації з допомогою предметних дій, послідовне виконання операцій. Результат такого мислення — думка, втілена у новій конструкції. Словесно-логічне мислення передбачає перетворення інформації за допомогою умовисновків. Знаки (словесні конструкції) об'єднуються у більші одиниці за правилами єдиної граматики. Результатом є думка у формі поняття чи висловлювання, що фіксує істотні відношення між позначуваними предметами.

Лише незначна частина досліджуваних має високо розвинуте символічне мислення, що передбачає перетворення інформації за допомогою правил висновку; його результатом є думка, виражена у вигляді структур і формул, які фіксують істотні відношення між символами.

Майже половині досліджуваних властивий високий рівень креативності мислення, що характеризує їхню готовність до створення принципово нових ідей. Креативність передбачає підвищену чутливість до проблем, до дефіциту чи суперечності знань, дії з визначення цих проблем, з пошуку їх рішень на підґрунті висунення гіпотез, з перевірки і зміни гіпотез, із формулювання результату рішення.

Варто зауважити, що у кожного з досліджуваних (за винятком одного) спостерігається високий рівень розвитку якогось одного, а то й декількох типів мислення.

Зрозуміло, що у чистому вигляді ці типи мислення трапляються рідко. Для багатьох професій необхідне поєднання різних типів мислення, наприклад, для психолога. Таке мислення називають синтетичним.

Дослідження стилю опанування інформації студентами засвідчило, що найчастіше вони використовують

послідовні способи опанування інформації (див. рис. 3).

Рис. 3. Частота домінування стилю інформаційного опанування у досліджуваних

Як засвідчує рис. 3, у більшості досліджуваних переважає конкретно-послідовний стиль опанування інформації – вони надають перевагу безпосередньому послідовному навчанню, що ґрунтується на наочному досвіді. Значна частка студентів віддає перевагу абстрактно-послідовний стилю опанування інформації, що передбачає аналітичний, логічний підхід до навчання на основі вербальних інструкцій до систематизації знань.

Незначна частка досліджуваних має чітко виражений абстрактно-випадковий стиль опанування інформації, тобто застосовує цілісний підхід до навчання, з опорою на візуальний досвід, полюбляє неструктуровану форму подання навчальної інформації. І ще

менша частина студентів віддає перевагу конкретно-випадковому стилю опанування інформації, тобто навчанню на основі проб і помилок, інтуїтивному і незалежному підходу до навчальної діяльності.

Зауважимо, що у деяких досліджуваних спостерігається рівномірна вираженість двох стилів опанування інформації.

У юнацькому віці активно розвивається аналітичність мислення, яка полягає у здатності теоретизувати, відшукувати причинно-наслідкові зв'язки між явищами. Тому у своєму дослідженні ми приділили увагу виявленню міри розвитку аналітичності мислення наших респондентів. Результати представлені на рис. 4.

Рис. 4. Результати частотного аналізу рівнів розвитку аналітичності мислення досліджуваних

Як засвідчують дані рис. 4, у переважної більшості досліджуваних добре розвинути аналітичність мислення (від середнього до дуже високого рівня). Додатковий аналіз причин виявленого дуже низького рівня аналітичності мислення досліджуваних дозволив встановити такі: а) відсутність умови «обов'язково дати відповіді на питання методики», тобто відсутня зовнішня мотивація, б) завдання методики змушує думати і самому давати відповіді, а не просто обирати із запропонованих, а людина орієнтована на більш легкий спосіб діяльності, в) вивчена з попередніх років думка про свою неспро-

можність розв'язувати математичні задачки. Ця ситуація є досить показовою: зазначені причини можуть зумовлювати відмову студентів проявляти аналітичність свого мислення під час навчальних занять і тим самим створювати враження про їх неспроможність поратись із завданнями певного ступеня складності.

Під час навчання важливе значення має така характеристика мислення, як рефлексивність, що дозволяє під час розв'язування завдань виробити найбільш ефективну стратегію і прискорити мислительну діяльність. Наше дослідження засвідчило такі рівні її розвитку у студентів (див. рис. 5).

Рис. 5. Результати частотного аналізу рівнів розвитку рефлексивності мислення досліджуваних

Як засвідчують дані рис. 5, майже у всіх досліджуваних добре розвинута рефлексивність мислення. Високий її рівень розвитку забезпечує легкість і швидкість аналізу й узагальнення ознак, суттєвих для вирішення проблеми. Цей рівень рефлексивності виконує функцію контролю й оцінки людиною власних розумових дій, дає можливість виявляти і враховувати свої помилки, оцінювати правильність пошуку нових шляхів розв'язування завдань.

Незначний відсоток досліджуваних із низьким рівнем розвитку рефлексивності мислення зумовлений дією причини, описаної вище під пунктом а (відсутність умови обов'язкового виконання методики).

Ускладнювати процес навчання може ригідність мислення – його інертність, негнучкість мислення, коли необхідно переключитись на новий спосіб вирішення задачі. Дослідження рівня прояву такої характеристики мислення у студентів показало досить цікаві результати (див. рис. 6).

Рис. 6. Результати частотного аналізу рівнів розвитку ригідності мислення досліджуваних

За даними рис. 6, близько четвертої частини досліджуваних демонструють низький рівень ригідності, відтак, їхнє мислення є досить гнучким і дає можливість легко переключатись із одного способу розв'язання завдань певного типу на інший. Приблизно в такої ж частини досліджуваних проявляється ригідність мислення, що може ускладнювати для них пошук більш оптимального рішення у тих чи інших ситуаціях, вони можуть недовраховувати обставин, що змінились і діяти за раніше виробленим шаблоном. У половини респондентів оцінити рівень ригідності мислення за методикою не вдалось в силу перелічених вище (в пунктах а, б, в) причин.

Зауважимо, що під час виконання методик, спрямованих на виявлення рівня аналітичності мислення, його ригідності спостерігались способи виконання завдань, що відхиляються від заданої інструкції, і врешті призводить до зниження загального результату. З'ясування причин таких дій дозволило виявити поверхневність сприймання інструкцій (без вчитування, недочитування її). Відтак, для правильності виконання завдань студентами під час навчальних занять важливо додатково тренувати вміння бути уважним до вихідних, заданих умов.

Дослідження стилів мислення дало можливість виявити ті, які найчастіше трапляються у студентів (див. рис. 7).

Рис. 7. Результати частотного аналізу домінування стилів мислення у досліджуваних

Дані рис. 7 засвідчують, що у майже половини досліджуваних домінує реалістичний стиль мислення. Він орієнтований лише на визнання фактів, і «реальним» є лише те, що можна безпосередньо відчувати, особисто побачити чи почути, доторкнутись тощо. Реалістичне мислення характеризується конкретністю і настановою на виправлення, корекцію ситуацій з метою досягнення певного результату. Проблема для реалістів виникає кожного разу, коли вони бачать, що щось є неправильним, і хочуть це щось виправити. Домінування цього стилю мислення у наших досліджуваних добре поєднується з їхньою професійною спрямованістю.

Майже третина досліджуваних віддає перевагу аналітичному типу мислення, що орієнтований на систематичний і всебічний розгляд питання чи проблеми у тих аспектах, які задаються об'єктивними критеріями, схильний до логічної, методичної, ретельної (з акцентом на деталі) манери вирішення проблем. Перш, ніж прийняти рішення, аналітики розробляють детальний план і намагаються зібрати якомога більше

інформації, об'єктивних чинників, використовуючи і глибокі теорії. Вони сприймають світ логічним, раціональним, впорядкованим і передбачуваним, тому схильні шукати формулу, метод чи систему, здатну дати вирішення тієї чи іншої проблеми і таку, що піддається раціональному обґрунтуванню.

Майже одна четверта досліджуваних найчастіше вдається до прагматичного стилю мислення, що спирається на безпосередній особистий досвід, на використання тих матеріалів та інформації, які легкодоступні, намагаючись якомога швидше отримати конкретний результат (нехай і обмежений), практичний вигравш. Поведінка таких людей може видаватись поверхневою, хаотичною, але вони притримуються настанови: події в цьому світі відбуваються неузгоджено, і все залежить від випадкових обставин, тому у непередбачуваному світі треба просто пробувати: «Сьогодні зробимо так, а там подивимось...».

Незначна частка досліджуваних надає перевагу синтетичному стилю мислення, що проявляється у створенні чогось нового, оригінального,

комбінуванні несхожих, часто протилежних ідей, намагаються об'єднати різні підходи, зняти суперечності, примирити протилежні позиції. Це теоретизований стиль мислення, такі люди люблять формулювати теорії і свої висновки будують на основі теорій, люблять помічати суперечності у чужих розповідях і звертати на це увагу оточуючих людей, люблять загострювати суперечність і намагатися знайти принципово нове рішення, що інтегрує протилежні погляди, вони схильні бачити світ таким, що постійно змінюється, і люблять зміни, часто заради самих змін.

І найменша кількість досліджуваних надає перевагу ідеалістичному стилю мислення, що проявляється у схильності до інтуїтивних, глобальних оцінок без здійснення детального аналізу проблем. Особливістю людей із таким типом мислення є підвищений інтерес до цілей, потреб, людських цінностей, моральних проблем; вони враховують у своїх рішеннях суб'єктивні та соціальні фактори, прагнуть згладжувати суперечності і акцентувати подібність у різних позиціях, легко, без внутрішнього спротиву сприймають різні ідеї і пропозиції, успішно вирішують проблеми, де важливими чинниками є емоції, почуття, оцінки і багато інших суб'єктивних моментів, часом утопічно намагаючись усіх їх примирити, об'єднати. Їхнє класичне запитання «Куди ми ідемо і чому?».

Висновки і перспективи (Discussion). Узагальнюючи вище наведені дані за усіма методиками, можемо констатувати:

1) у методиці викладання навчальних дисциплін важливо поєднувати методи ознайомлення з головною ідеєю, сутністю певної проблеми/теми із методами, що спонукають до логічного аналізу її складових; завдання самостійної роботи доцільно давати на вибір, передбачивши у них такі, що потребують застосування мисленнєвих операцій як аналізу, так і синтезу;

2) подаючи певну інформацію доцільно підкріплювати її наочними образами (це можуть бути, як зображення певних об'єктів, так і наведені усно або з допомогою відеоряду приклади з життя, професійної практики), давати можливість взаємодіяти з необхідними об'єктами під час занять (необхідне обладнання, стимульний матеріал методик тощо), спонукати до формулювання власних умовиводів на підґрунті почерпнутої інформації, структурувати інформацію у вигляді схем, таблиць, алгоритмів;

3) надавати можливість прояву креативності мислення студентів; для цього доречно використовувати навчальні ситуації, які характеризуються незавершеністю чи відкритістю для включення нових елементів, формулювати велику кількість запитань;

4) дотримуватись послідовності й структурованості як у викладі матеріалу, так і у формулюваннях завдань самостійної роботи, надаючи при цьому можливість для прояву спонтанності — вкраплень для представлення студентами випадково набутого досвіду за темою (що десь прочитали, побачили), переходу викладачем від структурованої презентації матеріалу до вільної розповіді за темою;

5) під час аудиторних занять та формулювання завдань самостійної роботи для студентів цілком можна розраховувати на добре розвинуту аналітичність їхнього мислення;

6) окремо варто приділяти увагу зовнішньому мотивуванню студентів на виконання навчальних завдань, зазначаючи обов'язковість виконання завдань, налаштовуючи на необхідність глибокої і, можливо, напруженої мисленнєвої роботи, вселяючи віру у спроможність студента впоратись із завданням;

7) формулюючи навчальні завдання, доцільно задавати критерії для самоперевірки правильності чи повноти їх виконання;

8) після опанування студентами певного способу вирішення проблеми важливо вводити задачі з дещо зміненими умовами, тренуючи здатність студентів уважно вивчати задані умови для уникнення шаблонного підходу до розв'язання задач та пов'язаних із цим помилок;

9) тренувати уважність до інструкцій, наводити зразки коректного виконання завдань;

10) навчальні завдання для студентів доцільно формулювати в різні способи (ураховуючи можливі домінуючі стилі мислення), залишаючи можливість вибору для виконання; такими способами можуть бути: а) виправити певну некоректність для досягнення заданого результату, б) скласти певний план, алгоритм чи систему для вирішення певної проблеми, в) дати відповіді на питання, г) створити, запропонувати спосіб ... , д) оцінити.

Широка варіативність стильових характеристик мислення, виявлена під час дослідження, засвідчує необхідність такої організації методики навчання, яка б забезпечувала ефективність сприйняття й обробки інформації, а також надавала можливість прояву індивідуальності у видачі результату мисленнєвого процесу студентами з різними домінуючими характеристиками мислення для забезпечення їхнього відчуття спроможності й успішності в навчанні.

Перспективою подальших досліджень цього напрямку залишається вивчення стильових характеристик мисленнєвої діяльності студентів різних спеціальностей, охоплюючи такі важливі характеристики мисленнєвої діяльності, як критичність та кліповість.

Список використаних джерел

1. Волошина Л. О., Леко Б. А., Кушнір Л. Д. Латеральне мислення як важливий компонент клінічного мислення майбутніх лікарів. *Медична освіта*. 2016. № 1. С. 11—14.

2. Гапон Е. В., Гапон В. І., Ремзі І. В. Педагогічні умови розвитку мислення студентів. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Вип. XXVI. Харків, 2011. С. 31—38.

3. Гречаник О. Є., Хлебнікова Т. М., Темченко О. В. Розвиток проєктного мислення студентів спеціальності «менеджмент». *Наукові перспективи*. 2022. № 2(20). С. 227—238.

4. Драгієва Л. Розвиток критичного та творчого мислення студентів ВНЗ в умовах педагогічної взаємодії. *European Humanities Studies: State and Society*. 2019. Issue 1(II). Р. 228—245.

5. Дуб В. Особливості саногенного мислення студентів. *Проблеми гуманітарних наук: Зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Психологія»*. 2019. Вип. 45. С. 76—88.

6. Іванова І. О., Мартинюк І. А. Стиль мисленнєвої діяльності сучасної студентської молоді як наукова проблема. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2021. Том 12, №3. С. 32—42.

7. Максименко С. Д., Меєрович М. Й., Шрагіна Л. І. Системне мислення: формування і розвиток. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2022. 251 с.

8. Мариниченко Г. М., Моцак С. І. Формування критичного мислення студентів під час дистанційного навчання. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2021. № 4 (травень). С. 463—467.

9. Новіков Б. В., Руденко Т. П., Костроміна Г. М. Творче мислення студентів як стратегічна мета університетської освіти. *Освітній дискурс*. 2021. Вип. 32, № 4. С. 26—35. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/42349/1/Osvitnii-Dyskurs_2021_32-4_s26-35.pdf (дата звернення: 10.11.2022 р.).

10. Пов'якель Н. І. Саморегуляція професійного мислення в системі фахової підготовки практичних психологів.

Автореф. дис. ... докт. психол. наук. 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. К., 2004. 42 с.

11. Соболева С. М. Кліпове мислення як соціально-психологічний феномен та його роль у навчально-пізнавальній діяльності студентів. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. Т. 2, № 3. С. 86—90.

12. Хищенко Т. М. Особливості розвитку технічного мислення у процесі графічної діяльності студентів ЗВО. *Молодий вчений*. 2020. № 5(81). С. 95—98.

13. Goodpasture J., Speece M., Cripps J. An analysis of critical thinking skills amongst business students in Kuwait. *Economics and Culture*. 2020, № 17(1). URL: https://www.researchgate.net/publication/342854151_An_Analysis_of_Critical_Thinking_Skills_amongst_Business_Students_in_Kuwait (дата звернення: 10.11.2022 р.)

14. Rani P., Dr. Agarwal N. Thinking styles: an overview. *Cosmos. An International Journal of Art & Higher Education*. 2015. Vol. 4, No 2 / Jul-Dec. URL: https://www.researchgate.net/publication/341549721_THINKING_STYLES_AN_OVERVIEW (дата звернення: 10.11.2022 р.)

15. Tyszka T. Kłopoty z myśleniem probabilistycznym. *Roczniki Psychologiczne*, 2001. Tom 4. URL: <https://docplayer.pl/1530875-Kłopoty-z-mysleniem-probabilistycznym.html> (Дата звернення: 10.11.2022 р.)

16. Zhang, L.-F., & Sternberg, R. J. (2012). Culture and intellectual styles. In L.-F. Zhang, R. J. Sternberg, & S. Rayner (Eds.), *Handbook of intellectual styles*. New York: Springer, 131—152.

1. Voloshyna, L. O., Leko, B. A., Kushnir, L. D. (2016). Lateralne myślenie jak waglyvyi component klinichnogo myślenia maybutnih likariv [Lateral thinking as an important component of clinical thinking of future doctors]. *Медична освіта*, 1, 11—14.

2. Gapon, E. V., Gapon, V. I., Remzi, I. V. (2011). Pedagogichni umovy rozvytku myślenia studentiv [Pedagogical conditions for the development of students' thinking]. *Naukovi zapysky kafedry pedagogiky*, XXVI, 31—38.

3. Grechanyk, O. Y., Hlebnikova, T. M., Temchenko, O. V. (2022). Rozvytok projektnogo myślenia studentiv specialnsti "menedgment" [Development of project thinking of management students]. *Naukovi perspektyvy*, 2(20), 227—238.

4. Dragiyeva, L. (2019). Rozvytok krytychnogo ta tvorchogo myślenia studentiv VNZ v umovah pedagogichnoyi vzayemodiyi [Development of critical and creative thinking of university students in conditions of pedagogical interaction]. *European Humanities Studies: State and Society*. Issue 1(II), 228—245.

5. Dub, V. (2019). Osoblyvosti sanogennogo myślenia studentiv [Peculiarities of students' sanogenic thinking]. *Problemy humanitarnykh nauk: Zb. nauk. prac Drogobyskogo dergavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Ivana Franka. Seriya "Psihologiya"*, 45, 76—88.

6. Ivanova, I. O., Martyniuk, I. A. (2021). Styl myślennievoyi diyalnosti suchasnoyi studentskoyi molodi yak naukova problema [The style of thinking activity of modern student youth as a scientific problem]. *Gumanitarni studiyi: pedagogika, psykholohiya, filosofiya*, 12, 3, 32—42.

7. Maksymenko, S. D., Meyerovych, M. J., Shragina, L. I. (2022). Systemne myślennia: formuvannia i rozvytok [System thinking: formation and development]. K.: Vydavnychyi dim "Kyievo-Mogilianska Akademiya", 251.

References:

8. Marynychenko, H. M., Motsak, S. I. (2021). Formuvannia krytychnogo myslennia studentiv pid chas dystantsiynogo navchannia [Formation of students' critical thinking during distance learning]. *Mignarodnyi naukovyi gurnal "Graal nauky"*, 4 (traven), 463—467.
9. Novikov, B. V., Rudenko, T. P., Kostromina, H. M. (2021). Tvorchestvo myslennia studentiv yak strategichna meta universytetskoyi osvity [Creative thinking of students as a strategic goal of university education]. *Osvitniy dyskurs*, 32, 4, 26—35. at: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/42349/1/Osvitnii-Dyskurs_2021_32-4_s26-35.pdf
10. Poviakel, N. I. (2004). Samo-regulatsiya profesiynogo myslennia v systemi fahovoyi pidgotovky praktychnykh psykhologiv [Self-regulation of professional thinking in the system of professional training of practical psychologists]. *Natsionalnyi pedagogichnyi universytet imeni M. P. Dragomanova*. Kyiv. — 42 s.
11. Sobolieva, S. M. (2019). Klipove myslennia yak socialno-psykholo-ichnyi fenomen ta yogo rol u navchalno-piznavalnyi diyalnosti studentiv. *Teoriya i praktyka suchasnoyi psykholohiyi*. T. 2, 3, 86—90.
12. Hyshchenko, T. M. (2020). Osoblyvosti rozvytku tehničnogo myslennia u procesi grafichnoyi diyalnosti studentiv ZVO [Peculiarities of the development of technical thinking in the process of graphic activity of students of higher education institutions]. *Molodyi vchenyi*, 5(81), 95—98.
13. Goodpasture, J., Speece, M., Cripps, J. (2020). An analysis of critical thinking skills amongst business students in Kuwait. *Economics and Culture*. № 17(1). at: https://www.researchgate.net/publication/342854151_An_Analysis_of_Critical_Thinking_Skills_amongst_Business_Students_in_Kuwait
14. Rani, P., Dr. Agarwal, N. (2015). Thinking styles: an overview. *Cosmos. An International Journal of Art & Higher Education*. Vol. 4, No 2 / Jul-Dec. at: https://www.researchgate.net/publication/341549721_THINKING_STYLES_AN_OVERVIEW
15. Tyszka, T. (2001). Kłopoty z myśleniem probabilistycznym. *Roczniki Psychologiczne*. Tom 4. at: <https://docplayer.pl/1530875-Kłopoty-z-mysleniem-probabilistycznym.html>
16. Zhang, L.-F., & Sternberg, R. J. (2012). Culture and intellectual styles. In L.-F. Zhang, R. J. Sternberg, & S. Rayner (Eds.), *Handbook of intellectual styles*. New York: Springer, 131—152.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THINKING STYLE OF YOUTH STUDENTS Ivanova I.O.

Annotation. The article highlights the results of a pilot study of stylistic features of the thinking activity of student youth. It is noted that students come to institutions of higher education with formed features of thinking that affect cognitive activity, the prevailing thinking style leads to a certain advantage in the learning style, determines the dominant cognitive style in which a person receives and processes information. The following characteristics of thinking activity were subject to research: cognitive-active style in operating with ideas during cognitive activity, type of thinking and level of creativity, style of information acquisition, analyticity, reflexivity of thinking, rigidity of thinking and style of thinking. According to the results of the study, a significant variability of the manifestation of the characteristics of the respondents' thinking process and the individuality of their combination are noted. The idea of the need for such an organization of teaching methods is justified, which would ensure the effectiveness of information perception and processing,

as well as provide the opportunity to display individuality in the output of the thinking process by students with different dominant characteristics of thinking to ensure their sense of ability and success in learning.

Key words: *thinking, thinking activity, thinking style, student youth, characteristics of thinking style.*